

Täysistunto

Tiistai 22.3.2022 klo 14.00—15.26

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 15.26.

Puhetta johti toinen varapuhemies Juho Eerola (14.00—15.26).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 23, 24/2022 vp.

2.2. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2021 (K 10/2022 vp).

3. Ajankohtaisskeskustelu energiansaannin turvaamisesta

Keskustelualoite KA 7/2022 vp

Keskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Päiväjärjestyksen 3. asiana on ajankohtaisskeskustelu energiansaannin turvaamisesta.

Elinkeinoministeri Lintilän viisiminuuttisen puheenvuoron jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja, jotka saavat kestää enintään yhden minuutin. Jos ministerille tulee niiden yhteydessä kysymyksiä, annan sopivassa välissä myös ministerille mahdollisuuden vastata. Vastauspuheenvuorot varataan V-painikkeella. Keskustelulle varataan aikaa noin 45 minuuttia. — Nyt ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eurooppalainen energiapolitiikka muuttui yhdessä yössä Venäjän Ukrainaan hyökkäyk-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

sen johdosta. Tämä nosti esiin toimitus- ja huoltovarmuuden sekä energiajärjestelmän kustannustehokkuuden tärkeyden ilmastonäkökulman rinnalle.

On mahdollista, että Venäjä päättää asettaa vientikiellon energiatoimituksille osana vastapakotteitaan. EU:n komissio julkaisi maaliskuun alussa toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on riippumattomuus venäläisestä energiasta vuosikymmenen loppuun mennessä. Maaliskuun Eurooppa-neuvosto linjasi, että kaasun, öljyn ja hiilen tuontiriippuvuudesta Venäjältä pyritään eroon mahdollisimman nopeasti.

Suomen pitkä linja energiapolitiikassa on ollut lisätä uusiutuvan ja puhtaan energian osuutta sekä huolehtia huolto- ja toimitusvarmuudesta lisäämällä kotimaista tuotantoa sekä rakentamalla sähkönsiirtoyhteyksiä naapurimaihin. Tämä linja on ollut oikea, koska energian toimitusvarmuus on Suomessa hyvällä tasolla. Kriisin myötä energian hinta kuitenkin nousee lyhyellä aikavälillä, kuten olemme nähneet.

Suomeen on tuotu Venäjältä merkittävä määrä energiaa sen eri muodoissa. Öljyn ja kivihiihen tuonnin osalta useat yritykset ovat ilmoittaneet muuttavansa omia hankintalähteitään. Öljylle ja maakaasulle on velvoite- ja varmuusvarastointijärjestelyt.

Maakaasun osalta tilanne on silti haastava. Balticconnector-putken avaaminen kaksi vuotta sitten mahdollistaa vaihtoehtoisen kaasunhankintalähteen Baltian kautta, ja myös nesteytetyn maakaasun eli LNG:n olemassa olevaa infrastruktuuria voidaan hyödyntää. Nämä lähteet eivät kuitenkaan kata maakaasun koko kysyntää. Erityisesti teollisuuden käyttämän maakaasun korvaaminen lyhyellä aikavälillä on vaikeaa.

Siinä, missä öljyllä ja kivihiihellä on globaaleina polttoaineina useita hankintalähteitä, metsähakkeen ja turpeen saatavuus perustuu muuttuneessa tilanteessa vahvasti kotimaisiin markkinoihin, joten yksittäisten energialähteitten osalta toimenpiteet kohdistuvat erityisesti näihin. Metsähakkeen käytöstä on tuotu Venäjältä noin neljännes, jota emme enää saa tuontikiellon vuoksi. Tuonnin katkeaminen on katettava kotimaista hakkeen tarjontaa ja turpeen käyttöä lisäämällä.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuuteen liittyviä kysymyksiä valmistellaan talous- ja huoltovarmuusministerityöryhmässä. Toimenpiteet painottuvat Venäjältä aiemmin tuodun metsähakkeen korvaamiseen ja kaasun huolto- ja toimitusvarmuuden parantamiseen. Kotimaisen puunhankinnan toimitusketjun parantaminen kannustamalla metsänhoidon rästien toteuttamiseen lisäisi kotimaisen hakkeen saatavuutta. Hakkeen käytön lisääminen edellyttää myös pidemmällä aikavälillä terminaaliverkoston kehittämistä.

Kaukolämpöyhtiöiden polttoaineen saannin varmistaminen seuraaville talvikausille on keskeistä. Neova eli entinen Vapo ilmoitti käynnistävänsä turvetuotannon kesällä 2022 asiakkaitten ilmoitettua halukkuudesta monivuotisiin toimitussopimuksiin. Tämän lisäksi Huoltovarmuuskeskus valmistelee toimenpiteitä turpeeseen liittyen.

Sähkön osalta Olkiluoto kolmonen korvaa Venäjän yhteyden täysimääräisesti. Suomeen on lisäksi valmistumassa markkinaehtoisesti lähes 2 000 megawattia tuulivoimaa vuoden 22 aikana, mikä parantaa tilannetta entisestään.

Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistämässä selvitystä kansallisen LNG-infran kehittämismahdollisuuksista ja kapasiteetin lisäämisestä. Tämän lisäksi on keskeistä varmistaa vaihtoehtoiset kaasun hankinnan lähteet Balticconnector-yhteyden kautta.

Maakaasun osalta Suomessa on olemassa huoltovarmuusjärjestelyt vaihtoehtoisilla polttoaineilla, ja yritykset voivat varmistaa lyhyellä aikavälillä kaasuun perustuvan lämpötuotannon vaihtoehtoisilla polttoaineilla. Pidemmällä aikavälillä teollisuuden sähköistäminen ja vetytalouden kehittäminen vähentävät riippuvuutta fossiilisista tuontipolttoaineista.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

Irtaantuminen venäläisestä energiasta ja fossiilisten polttoaineiden korkea hinta kiihdyttävät entisestään vihreää siirtymää. Vähähiilinen energiajärjestelmä edellyttää merkittäviä investointeja. Valtio voi vivuttaa investointeja liikkeelle, mutta yksityinen sektori kantaa päävastuun. Hallitus valmistelee lisätoimia fossiilisista polttoaineista irtautumiseksi ilmastoto- ja energiastrategian yhteydessä. Strategian linjauksissa huomioidaan kaikki kolme energiapolitiikan ulottuvuutta: energian huolto- ja toimitusvarmuus, energian kohtuullinen hinta sekä kestävyys ilmaston ja ympäristön näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Suomen monipuolinen ja hajautettu energiantuotanto [Puhemies koputtaa] turvaa myös tässä vaikeassa tilanteessa kansalaisten ja yritysten energian saannin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Nyt ne edustajat, jotka tästä asiasta haluavat debattia käydä: ylös ja V-painiketta. — Edustaja Lindtman.

14.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkään olemme tienneet, että fossiilisesta energiamuodosta irrottautuminen on tärkeää maapallon elinvoimaisuuden kannalta. Nyt olemme viimeisen vuoden aikana nähneet, että se on tärkeää ihan jokaisen kuluttajan ja valtioiden kukkaron kannalta, ja nyt ihan viimeisen kuukauden aikana olemme nähneet, että se ei ole ainoastaan ympäristö- ja rahakysymys vaan se on myös turvallisuuskysymys. Sen takia on tärkeää, että mekin täällä Suomessa teemme nyt ne toimet, joilla pääsemme eroon riippuvuudesta Venäjältä tuotavasta fossiilisesta energiasta. Suomi on onneksi tässä paljon paremmassa asemassa kuin moni muu Euroopan maa — meidän riippuvuutemme on vähäisempää.

Mutta maakaasua käytetään tietysti paljon muuhunkin kuin lämmitykseen tai energiaan. On paljon erilaisia tuotantolaitoksia, toimijoita, joissa sitä tarvitaan. Tässä pitäisi nyt miettiä, mitä tehdään. Meillä on vain yksi Haminan satamassa oleva LNG-terminaali kytkettynä verkkoon. Mitä tämän kanssa tehdään? Ehdottomasti tarvitaan lisää LNG-terminaaleja, [Puhemies koputtaa] jotka ovat kytkettyneinä kansalliseen kaasuverkkoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Tavio.

14.09 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ruotsissa hallitus lähti tukemaan polttoaineen hintoja ja sähkön hintoja. Suomessa hallitus ei tee mitään. Sen sijaan valtiovarainministeri Saarikko kehotti kansaa tinkimään elintasostaan, kun nämä hinnat karkaavat teiltä käsistä ja te ette tee mitään. Heti sen jälkeen hallitus ilmoitti tuplaavansa kehitysavun ilmastorahat — 241 miljoonaa vuodessa Kankkulan kaivoon, maailman tuuliin. Vihreät kertoivat myös, että hallitus jatkaa polttoaineiden hintoja nostavan jakeluvelvoitteen kiristämistä. Kuinka tämä kaikki on mahdollista? Keskustahan on vihreiden panttivankina tuolla hallituksessa. Te laulatte näitä vihreiden ilmastoloruja ja tanssitte sen ilmastohumpan piirissä tuolla, ja nyt on sellaiset ajat, että kannattaisiko nyt laittaa oma kansa ensin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mykkänen.

14.10 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme todella uudenalaisessa tilanteessa Euroopan ja Suomen energiasaatavuuden osalta. Onneksi Olkiluoto kolmonen valmistuu ja korvaa suoran sähköntuonnin Venäjältä. Mutta Olkiluoto kol-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

monen ei riitä takaamaan tehoriittävyyttä, ei ensi talveen, jos tulee kylmät pakkaset, eikä varsinkaan siihen, että pääsemme eroon maakaasusta teollisuudessa sähköistymisen kautta ja niin edelleen. Myöskin Euroopan unionin komissio onneksi tunnistaa, että vetytalous edellyttää valtavaa määrää sähköä ja se tarvitsee myös ydinvoimaa tämän vedyn tuottamiseen. Suomessa meillä on ollut ydinvoimahankkeita vireillä, mutta kuten tässä salissa kait laajasti ymmärrämme, Fennovoima-hanke ei voi enää toteutua. Kysyn ministeriltä: oletteko valmiit kiireen vilkkaa laittamaan jalkaa ovenrakoon ja näistä EU:n energiatukiohjelmista rahaa siihen, että me saamme käännettyä länsimaiselle teknologialle Fennovoiman ydinvoimahankkeen ja uudessa muodossa tämän lisäydinvoimalan [Puhemies koputtaa] Suomeen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

14.11 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen tilanne energian kannalta on erittäin kriittinen. Kuten tiedämme, joudumme turvautumaan yhä enemmän omiin energialähteisiin, ja se tarkoittaa käytännössä sitä, että nythän poltetaan kuitupuuta raakasti kattiloissa eli lämmöksi taivaan tuuliin, kun energiapuu ei riitä ja turve on syntilistalla numero yksi. Arvoisa ministeri, teen semmoisen esityksen, että nyt kannattaa toimia, kun Euroopan unionin listoilla maakaasu on saamassa vihreän sertifikaatin taksonomiassa: nyt kannattaa Suomen olla tässä aktiivinen ja poistaa turve sieltä vaarallisten fossiilisten listoilta. Se uusiutuu, kuten kaikki tiedämme, se on biologinen tosiasiasta. Sen jälkeen me voimme itse tehdä kaukolämmön edullisesti ja polttaa huonolaatuisen puun energiaksi ja samalla voimme tehdä turpeesta monia muita asioita, ja tiukan paikan tullen siitä voi tehdä dieseliäkin. Näin epävarmassa maailmassa, missä elämme, energiaomavaraisuus on mahdollista, kun lähdemme toimimaan jämäkästi. Aiotteko toimia näin? [Oikealta: Hyvä puhe! — Timo Heinonen: Olisipa aitoja keskustalaisia muitakin!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harjanne.

14.12 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille erinomaisesta aloituspuheenvuorosta ja selkeästä viestistä. Nyt on aika kirittää ja vauhdittaa siirtymistä pois fossiilienergiasta. Se on ilmaston ja isänmaan etu.

Tämä haaste tarvitsee tietysti toimia monenlaisella aikajänteellä. Keskeistä on rakentaa korvaavaa, vähäpäästöistä, kestäväää energiaa fossiilienergian tilalle, mutta myös nopeampia toimia on, ja siinä ehkä energiatehokkuus ja energian säästö korostuvat. Tähän liittyviä toimia ovat esittäneet ihan hiljattain esimerkiksi Sitra täällä ja Kansainvälinen energiajärjestö IEA tuossa viime viikolla. Olisin kysynyt: mitä toimia on suunnitteilla ja vireillä energiatehokkuuden ja energian säästön edistämiseksi Suomessa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

14.13 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreä siirtymä ja energiaomavaraisuus vaativat toimia, eivät vain öljyn vaan myös maakaasun osalta. Kotitalouksien lämmityksessä maakaasun osuus on pieni, mutta jonkin verran sitä käytetään esimerkiksi meillä Uudellamaalla. Kaasun hinta on jo yli kolminkertaistunut vuodessa, ja

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

näiden kotitalouksien tilanne tulee huomioida ripeästi. Kenenkään ei pidä joutua taloudelliseen ahdinkoon sen vuoksi, että koti on saatava lämpimäksi.

Öljylämmityksestä luopumiseen tähdätyt kotitalousvähennykset tulisi ulottaa myös maakaasulämmitykseen. Nykyisen vähennyksen voi saada, kun öljylämmitysjärjestelmä korvataan muuta kuin fossiilista polttoainetta käyttävällä lämmitysjärjestelmällä, esimerkiksi maalämmöllä. Maakaasulämmitys on rinnastettavissa öljylämmitykseen: öljypolttimen ja -kattilan asemasta tarvitaan kaasupoltin ja kaasukattila. Lakimuutos olisi siis teknisesti nopeasti toteutettavissa — tehdäänkö näin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Malm.

14.14 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki Suomessa kuluttava fossiilinen energia tuodaan ulkomailta. Fossiilisista kiinni pitäminen ei ole siis järkevää maapallon ohella myöskään Suomen oman huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta. Riippuvuutemme ulkomailta — valtaosin Venäjältä — tuotavasta fossiilisesta energiasta näkyy ja tuntuu nyt myös suomalaisten yritysten ja kansalaisten lompakolla. Tämän jotkut kyllä yrittävät vääntää vihreän siirtymän syyksi, vaikka päinvastoin juuri puhtaisiin, fossiilittomiin energioihin siirtyminen on Suomen avain pakoon Venäjä-riippuvuudesta ja yhä kallistuvista polttoaineen hinnoista sekä tuontisähköstä.

Tällä hetkellä tilanne on vaikea, ja siihen on reagoitava. Kaikilla ei vielä ole esimerkiksi varaa vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeviin autoihin, ja siksi valtion on tuettava suomalaisia tässä vaikeassa ja akuutissa tilanteessa. Olisiko yksi vaihtoehto esimerkiksi synteettiset polttoaineet?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huru.

14.15 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko on kertonut, että velkaa otetaan suunniteltua enemmän eikä menokehyksissä pysyminen ole realistista. Vaikka Venäjän hyökkäys selittää osittain hintojen nousun, polttoaineen ja energian hinnat olivat jo ennen sotaa korkealla.

Ministeri Saarikon mukaan menokohteet valitaan tarkoin, kun valtion rahankäyttöä lisätään. Silti ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari kertoi, että hallitus on päättänyt lisätä ilmastotoimia maataloudessa ja jatkaa liikenteen päästökaupan valmistelua, joka lisää kuluja esimerkiksi maankäyttöön, liikenteeseen sekä asumiseen. [Jani Mäkelä: Varsin kaksinaamaista!]

Hallitus kertoi myös, että se lähes kaksinkertaistaa ilmastorahoituksen kehitysmaihin, vaikka vain muutama päivä sitten ministeri Saarikko sanoi, että suomalaisten on oltava valmiita tinkimään elintasostaan. Samaan aikaan Ruotsin hallitus on päättänyt aloittaa kotitalouksien liikaa kallistuneiden sähkölaskujen tukemisen yli 6 miljardilla kruunulla. [Puhemies koputtaa] Koska ja miten hallitus asettaa oman kansan etusijalle [Puhemies: Näin, nyt on aika täynnä!] ja alentaa arjen kuluja Suomessa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Grahn-Laasonen.

14.16 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Irtaantuminen riippuvuudesta fossiilisesta tuontienergiasta Venäjältä tulee johtamaan massiivi-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

seen tarpeeseen investoida puhtaaseen energiaan Euroopassa ja myöskin Suomessa. Suomessa on arviolta yli kolmella miljardilla eurolla erilaisia investointeja odottamassa, lepäämässä lupaputkissa, ja siellä luvitusta odottaa paljon myöskin puhtaan energian investointeja, muun muassa tuulivoima- mutta myös muita.

Olette, ministeri, tunnistanut tarpeen nopeuttaa luvitusta, mutta tämän hallituksen kaudella suomalaisten investointien luvitusta on jopa hidastettu. On tuotu uusia valitusvaiheita ja niin edelleen, ja pelkona on, että Suomi taantuu omaan kankeuteensa eikä onnistu vihreässä siirtymässä, joka on nyt myöskin turvallisuuspoliittisesti tärkeä. Mitä konkreettisesti aiotte tehdä, jotta luvitus sujuvoituu Suomessa? Miten se käytännössä tehdään? Millaisella aikataululla saamme tänne hallituksen esityksiä, jotka tähän vaikuttavat? Oletteko valmiita säättämään käsittelytakuun [Puhemies koputtaa] ja tekemään vastaavan nopeutetun polun kuin Äänekosken investoinnissa joitakin vuosia sitten?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt aikataulu täällä on täyttynyt. — Edustaja Pirttilahti.

14.18 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsähaketta todellakin tuodaan Suomeen noin yksi kolmasosa meidän käyttötarpeista, ja siitä 45 prosenttia tulee Venäjältä, ja varmaan omalla toiminnalla me voidaan saada siitä kiinni tämän oman energian teko.

Mutta olisin huolissani pelletistä. Meille tulee nyt tällä hetkellä ulkomailta noin 120 000 tonnia pellettiä vuodessa — Venäjältä 100 000 tonnia, mikä vastaa noin kahtatuhatta rekallista. Meidän oma tuotantomme on tällä hetkellä 300 000 tonnia. Kuinka tämä saadaan kiinni? Kuinka me saadaan lisää kapasiteettia pellettitekemiseen?

Olen huolissani sen takia, kun nämä pellettivehkeet on laitettu tällä hetkellä muun muassa vankiloiden, varuskuntien, muittenkin julkisten tilojen, Senaatti-kiinteistöjen tilojen nurkalle. Mitenkä meidän energiariippuvuus Venäjästä katkaistaan mutta saadaan myös omasta maasta? Näitä pellettivehkeitähän ei voi käyttää kuin sen pelletin käyttöön. Ei niillä voi ajaa metsähaketta sisään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hassi.

14.19 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten monet kollegat ovat jo todenneet, ilmastotoimet, energiahuoltovarmuuden parantaminen ja irtautuminen riippuvuudesta venäläisestä tuontien energiasta vievät kaikki samaan suuntaan. Yksi asia, mitä olemme tekemässä ja mitä pitää nopeuttaa, on kaukolämmössä irtautuminen polttoon perustuvasta lämmöntuotannosta ja toisenlaisten vaihtoehtojen, kuten suurten lämpöpumppujen, käyttö. Olisi mielenkiintoista tietää, aikooko hallitus nopeuttaa tätä kehitystä.

Vuoden 73 suuren energiakriisin yhteydessä tehtiin aika paljon tiukkoja säästövelvoitteita muun muassa julkisiin rakennuksiin. Nykyaikaisella älytekniikalla on paljon helpommin ja halvemmalla ja mukavammin toteutettavissa esimerkiksi lämmityksen ja valaistuksen älykästä säätöä. Aikooko hallitus [Puhemies koputtaa] antaa tästä tiukkoja ohjeita?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

14.20 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! On selvää, että se, että ollaan kunnianhimoisesti pyritty pois fossiilisista polttoaineista, parantaa nyt tällä hetkellä meidän turvallisuuspoliittista asemaamme. Yhtä selvää on, että olisi aikoinaan tullut suhtautua kriittisemmin niin Nord Stream ykköseen kuin kakkoseen, Fennovoiman hankkeesta nyt puhumattakaan. Edustaja Mykkänen esitti siitä oivan kysymyksen.

Kun pohditaan tätä siirtymää sitten henkilötasolla, miltä se näyttäytyy kodeissa yksilön tasolla, niin siinä nousevat esille erityisesti erilaiset lämmitysmuodot. Edustaja Lohikoski puhui tuossa maalämpöpumpuista. Nyt öljyn polttamisesta pyritään kehottamaan ihmisiä siirtymään pois kotitalousvähennyksen kautta, mutta on toki muitakin ongelmia, joihin tulisi puuttua. Onko teillä suunnitelmissa työn alla joitain muita vapaaehtoisuuteen perustuvia toimia, [Puhemies koputtaa] joilla voisimme kotitalouksien tasolla auttaa tätä vihreää siirtymää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Werning.

14.21 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energian hinnat tulevat todennäköisesti nousemaan jatkossakin. Tämä tieto aiheuttaa monelle kansalaiselle päänsäivä ja taatusti tulee hankaloittamaan myös monen perheen arkea lisäten perheiden taloudellista ahdinkoa. Niin minä kuin moni muukin kantaa huolta etenkin pienempituloisten kansalaisten tilanteesta. Haluan kysyä ministeri Lintilältä: minkälaisia toimia on käynnistetty etenkin pahemmin energian hintojen noususta kärsineiden auttamiseksi oikeudellisesti oikeudellalla tavalla, jotta vaikutukset perheiden arkeen olisivat mahdollisimman vähäisiä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

14.22 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt tässä keskustelussa tuntuu unohtuvan se, että me keskustelemme erittäin hyvistä energiaihtsenäisyyteen tähtäävistä pitkän ajan ratkaisuista. Mutta nyt on hyvä huomata, että ihmisethän eivät voi yhdessä päivässä hypätä näihin tilanteisiin, joista me puhutaan. Jos ottaa esimerkin ihan sähköautoista, niin mediastahan olemme saaneet lukea, että siellä on tällä hetkellä vuoden toimitusaikoja. Eliikkä nyt pitää pitää erossa pitkän ajan hyvät energiaihtsenäisyystavoitteet ja tämän päivän hätä.

Meillä edustajat Tavio ja Huru ottivat esille juuri nämä konkreettiset toimenpiteet. Ihmisillä on tilanne, että miten voi ajaa autolla tulevina viikkoina, polttoaineen hinta nousee, miten saa sen sähkölaskun edelleen maksettua — miten tulen toimeen tulevina viikkoina, tulevina kuukausina — ja tähän kysymykseen pitäisi nyt saada vastaus. Hienoja energiaihtsenäisyysratkaisuja, mutta ne eivät vastaa tähän lyhyen ajan kriisiin, jota Venäjän hyökkäys on pahentanut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

14.23 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuljetusala on historiallisessa kriisissä. Polttoaine maksoi jo ennen Putinin sotaa paljon, ja nyt se maksaa vielä enemmän. Yhden rekan vuosikustannukset pelkästään polttoaineen osalta ovat nousseet noin 150 000 euroa. Media kertoi, että Marinin hallitus ei ole päässyt keskinäi-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

seen sopuun kuljetusalan ahdingon helpottamisesta. Helpotukset eivät kuulemma saisi vaarantaa fossiilisesta energiasta irrottautumista.

Arvoisa hallitus, hyvä ministeri, kuljetusalan päästöt ovat tällä politiikalla ja teidän keskinäisellä kinastelullanne kohta nollassa. Ne autot eivät enää kohta liiku. Ammattidiesel, myös pakettiautoille ja takseille, kuten Belgiassa, polttoaineveron kevennys, kuten Italiassa, ja sekoitevelvoitteesta luopuminen olisivat toimia, joilla voisimme nopeasti auttaa meidän kuljetusalaa. Kysyn, ministeri Lintilä: olisitteko te edes näihin toimenpiteisiin valmis?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huttunen.

14.24 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainalaisille sota on ennen kaikkea inhimillinen kriisi. Ukrainan sota on muuttanut vallitsevaa tilannetta totta kai myös meillä täällä Suomessa. Rajamaakunnat ovat pitkään tehneet Venäjän kanssa tiivistä yhteistyötä. Venäjä oli meille tärkeä ja luotettava kumppani. Näin ei todellakaan ole enää. Itä-Suomessa toimintaympäristö muuttui nopeasti Venäjän hyökättyä Ukrainaan.

Eilen kokoontuneessa maakuntahallituksessa Pohjois-Karjalassa edunvalvonnan kärkiä käsitellessämme Ukrainan sota muutti monen asian sisältöä. Sodan vaikutukset ovat vakavia ja edellyttävät myös valtiovallalta nopeita toimia niin huoltovarmuuteen, turvallisuuteen kuin rajamaakuntien kehitysedellytyksiin liittyen. Huoltovarmuuden osalta on tärkeää, että EU:ssa metsien käyttöön liittyvä päätösvalta ja ohjaus säilyvät jäsenvaltioilla, eikä EU-säädöksillä tule luoda uusia hallinnollisia järjestelmiä tai suunnittelumekanismeja. Kysyisinkin hallitukselta: miten hallitus aikoo vaikuttaa, että päätäntävalta metsistämme ei luiskahda EU:lle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

14.25 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sota väistämättä helpottaa irtautumista näistä fossiilisista tuontien energiaista ja luo painetta myöskin investointeihin, erityisesti uusiutuvaan, myöskin kotimaiseen. Tässä tilanteessa ministeri itsekkin mainitsi nämä haasteet, joita tällä hetkellä liittyy muun muassa metsähakkeen saatavuuteen ja myös turpeeseen. Kristillisdemokraatit julkaisivat viime viikolla oman kriisipaketinsa liittyen niin maatalouteen kuin energia-asioihin, ja siinä nostimme esille muun muassa sen, että Kemera-tuilla pystyisimme nuoren metsän harvennusta nopeuttamaan, ja toisaalta myös ajatuksen siitä, että Huoltovarmuuskeskus tekisi jäljellä olevien turvetuottajien kanssa sopimuksen siitä, että näistä tulisi niin sanottuja sopimustuottajia. Olisinkin kysynyt ministeriltä sitä, mitä ajatuksia nämä herättävät, voisiko tässä olla malleja, ja toisaalta sitten myöskin sitä, miten ministeri näkee sen, millä tavalla me voimme parantaa nyt biokaasun talteenottoon [Puhemies koputtaa] liittyviä investointeja. Myöskin niillä on kysyntää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Otetaan vielä edustaja Harkimo ja sen jälkeen ministerille mahdollisuus kommentoida esitettyjä kysymyksiä.

14.26 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Fenovoima rakentaa täydellä vauhdilla ydinvoimalaa Pyhäjoelle. Kaksi kolmasosaa yhtiöstä

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

on suomalaisessa omistuksessa, ja yhden kolmasosan omistaa venäläinen Rosatom. Venäjä käy silmitöntä hyökkäyssotaa Ukrainassa, ja Suomeen ollaan rakentamassa laitosta venäläiselle ydinreaktorille. Ministeri Lintilä, annoitte ymmärtää, että lopullista lupaa ydinvoimalalle ei olisi tulossa, mutta siitä huolimatta rakennustyöt jatkuvat. Rakentamisessa on paljon kiinni veronmaksajien rahaa. Valtio on Fortumin suurin omistaja, ja julkista rahaa hankkeessa on mukana kaupunkien kautta. Ainakin rakennusyhtiö SRV ja Turun ja Vantaan kaupungit haluavat lähteä pois hankkeesta, mutta tuskin niiden osuuksille ostajia löytyy. Ministeri Lintilä, kun olette kertonut, ettei Fennovoiman ydinvoimalaa kuitenkaan rakenneta loppuun, niin miksi työmaalla yhä haaskataan veronmaksajien rahoja?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Lintilä.

14.27 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Yritän mahdollisimman nopeasti käydä läpi tätä listaa, jonka jostain löydän... Niitä näytti olevan 17 kysymystä.

Edustaja Lindtman, maakaasun LNG-terminaalit ovat ilman muuta sellaisia, joista lähdetään hakemaan kapasiteettia lisää, mutta se kestää, LNG-terminaalisataman rakentaminen vie neljä viisi vuotta.

Taviolta tähän tuli useampikin. Polttoainehinnat — aivan keskeinen ongelma tällä hetkellä kuljetuspuolella, aivan keskeinen. Mitään sellaista ratkaisevaa ei ole, millä se voitaisiin tehdä. Keinovalikoimassa tällä hetkellä on jakeluvaikeuksissa liikkuminen, kustannustukimalli — nämä ovat ne ensimmäiset, joita tällä hetkellä käydään läpi. Ongelma on se, että se on akuutti kassakriisi, ja meidän pitää saada toimenpiteitä, jotka mahdollisimman nopeasti tulevat vaikuttamaan tänne.

Edustaja Mykkänen kysyi Fennovoimasta, [Hälinää — Puhemies koputtaa] Fennovoima-hankkeesta ja vaihtamisesta länsimaiselle teknologialle. Omistajat päättävät. Jos omistajat päättävät, he tekevät sen, valtio ei voi sitä määrätä. Jos he vaihtavat teknologian, se tulee uudestaan eduskuntaan periaatepäätökseen, käsitykseni mukaan.

Hoskonen: turve pois fossiilisista. — Se ei ole kansallinen päätös, niin kuin tiedätte hyvin, [Hannu Hoskosen välihuuto] se on kansainvälinen ilmastopöytä, joka sen päättää. Se ei kerkiä tähän hätään.

Harjanne kysyi, mitä toimia energiatehokkuuden osalta. Tämä on ilmasto- ja energiastrategiassa hyvin keskeisiä kohtia. Täällä tulee useampi asia, joka tulee esiin ilmasto- ja energiastrategian kohdalla.

Lohikoski, tuki kaasusta luopumiseen on tällä hetkellä hallituksen työpöydällä, eli sitä pohditaan.

Malm: autoilijahinta ja synteettiset polttoaineet. Ne tulevat lisääntymään koko ajan. On aivan selvää, että tullaan menemään synteettisiin, mutta tähän akuuttiin tilanteeseen ne tulevat liian hitaasti.

Huru kysyi myös näistä... Kansallista päästökauppaa ei olla tekemässä. Se on muistaakseni kirjattu sillä tavalla, että ”mikäli muilla toimenpiteillä ei päästä siihen”, eli sitä ei ole tässä tulossa.

Grahn-Laasonen, luvituksen nopeutus tulee olemaan ilmasto- ja energiastrategiassa. Itse hakisin mallia vähän Hollannin tyyliin. Siellä on yksi ministeriö, joka kerää muut ministeriöt siihen alle, ja periaatteessa tehdään sitä kautta niin kuin yhden luukun periaate. Tämä olisi ehkä sellainen, joka meidän tulisi ajaa mukaan.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

Pirttilahti kysyi, mistä pellettikapasiteettia. Minulla on vahva usko siihen, että tämä syntyy markkina, jota tulee tähän koko ajan, tulee lisääntymään sillä puolella. En tunne pellettilannetta tällä hetkellä, tunnustan sen.

Itse asiassa Hassilla ja Adlercreutzilla oli vähän samantyylinen. Tämä kaukolämpö on laajasti meillä ilmasto- ja energiastrategiassa. Polttoon perustumaton poltto ja niin edelleen tullaan käymään sillä puolella läpi hyvinkin perusteellisesti.

Edustaja Werning kysyi, mitä avustustoimia, tukitoimia. Me tullaan tekemään selvitys niin sanotusta energiaköyhyydestä eli tullaan käymään läpi, miten tämä vaikuttaa eri ihmisten tilanteeseen, ja sitä kautta haetaan sitten niitä mahdollisia apuja.

Heinonen kysyi tästä kuljetusalan tilanteesta. Niin kuin sanoin, se on äärettömän vaikea. Koko ajan viestit ovat oikeastaan synkempiä, ja itse kyllä toivon, että päästään nopeastikin tässä eteenpäin. Mutta niin kuin sanoin, mitään sellaista ratkaisevaa tapaa ei ole, jolla saadaan kulut kerralla alas, valitettavasti ei ole. [Leena Meri: On, jos halutaan! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Ja — Huttunen kysyi siitä — kyllä metsät pidetään edelleen [Hälinää — Puhemies ko-puttaa] Suomen päätöksenteossa, ja siitä tullaan pitämään kiinni.

Edustaja Essayah: Huoltovarmuuskeskus, sopimustuottajat. — Tätä Huoltovarmuuskeskus tällä hetkellä nimenomaan käy läpi ja myös sen biokaasun osalta.

Edustaja Harkimolle ja oikeastaan vähän kaikille muillekin tämän Hanhikiven osalta: Sen päätöksen, mitä siellä tapahtuu, tekevät omistajat. Me ollaan lupaviranomainen, ja kun lupa käsitellään, siellä on keskeisenä asiana yhteiskunnan kokonaisuus. Tässä tilanteessa, jossa meillä on isona omistajana omistaja, joka on rikkonut kaikkia kansainvälisiä säännöksiä, jotka liittyvät jollain tavalla ydinvoimaan, ottanut väkivalloin vieraan vallan ydinvoimalan käyttöönsä, on täysin mahdotonta myöntää lupaa tällaiselle yhtiölle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

14.32 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä venäläisestä energiasta kun nyt eroon pyrimme, niin tietysti olisi toivottavaa, että se energia, mihin siirrymme, tulisi mahdollisimman läheltä. Tosiasia kuitenkin on, että uusiutuva suomalainen puu ja turve eivät riitä eivätkä sovi kaikkeen: Suomessa ei aina tuule eikä paista aurinko. Niinpä tarvitaan olosuhteista riippumatonta, saasteetonta perusvoimaa, johon ei oikeastaan ole mitään muita uskottavia vaihtoehtoja kuin ydinvoima. Ydinvoimassakin on se ongelma, että venäläistä ydinvoimaa emme sattuneesta syystä voi enää hankkia ja ranskalaisenkin ydinvoiman luotettavuus näyttää olevan siinä ja siinä, saadaanko sitä ikinä rakennettua valmiiksi. Lisäksi isot ydinvoimalat ovat kriisitilanteessa haavoittuvaisia ja ylipäänsä kalliita ja pitkäkestoisia rakentaa. Kysynkin, olisiko Suomella mahdollisuus tiivistää ydinvoimayhteistyötä Japanin suuntaan, hankkia japanilaista ydinenergiaa meidän käyttööme ja samalla ehkä saada muita vientimahdollisuuksia avattua Japanin suuntaan. Ja missä mennään pienydinvoimaloiden käyttöönottoon vaaditun lainsäädännön suhteen [Puhemies ko-puttaa] ja käyttöönoton suhteen noin muuten?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

14.34 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eittämättä Venäjän sota tulee kiihdyttämään myös, valitettavasti, keskustelua seuraavasta elpymispa-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

ketista. Siihen suhtautuminen eduskunnassa on lähtökohtaisesti kielteinen. Tosin — kuten tässä edustaja Mykkänen ja oikeastaan Harkimokin edellä sitä vaihtoehtoa tapailivat — jos länsimainen pääoma tai EU tulisivat jollain lailla apuun Fennovoiman rahoituksen suhteen, se voisi olla tietenkin suunta, missä mahdollisesti Suomikin näitä paketteja jatkossa voisi hyväksyä. Voisiko tämä olla tietyllä lailla se lähestyminen — kun eittämättä uusista paketeista kohta joudutaan puhumaan — mihin Suomen kannattaisi tätä keskustelua viedä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Honkonen.

14.34 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjältä tuodaan merkittävä osa Suomessa jalostetusta puusta. Jopa 10 prosenttia metsäteollisuuden jalostamasta puusta tuodaan Venäjältä: 9,3 miljoonaa mottia. Nyt useat metsäyhtiöt ovat kyllä hyvin ilmoittaneet, että aikovat sen puuntuonnin sieltä lopettaa. Tällä on myös iso vaikutus suomalaiseen energiantuotantoon, koska energiaa, kaukolämpöä, tuotetaan merkittävässä määrin näistä sivujakeista: kuoresta, purusta sun muusta, mitä metsäteollisuuden sivutuotteina syntyy. Suomalaisella metsäsektorilla on mahdollisuus lisätä hakkuita merkittävästi, ja katsonkin, että metsäteollisuudella on edellytykset tämä puumäärä hankkia aivan hyvin Suomesta. Siihen tarvitaan vain hiukan hinnannostoa metsänomistajalle, ei mitään Kemera-tukia tai muita lisäelementtejä. Kysynkin ministeriltä, näettekö mahdollisuuden tässä, kun Venäjä on maailman suurimpia sahatavaran tuottajia: voisiko siitä siirtyä tuotantoa Suomeen nyt, kun moni länsimaa keskeyttää Venäjältä kaiken tuonnin ja liiketoimet?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Said Ahmed.

14.35 Suldaan Said Ahmed vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Energian hinnan nousu aiheuttaa ymmärrettävästi ihmisissä hätää. Se osuu ihmisten jokapäiväiseen arkeen. Aivan erityisesti se osuu kuitenkin pienituloisiin, joilla ei ole liikkumavaraa kuukausibudjeteissaan, kuten monilla muilla on. On meidän vastuullamme pitää huolta siitä, että pienituloistenkin arki voi sujua energian hinnan noususta huolimatta.

Ministeri Sarkkinen ehdotti viikonlopun aikana kansaneläkeindeksin pikaista korottamista vastauksena hintojen nousuun. Tämä tarkoittaisi käytännössä esimerkiksi toimeentulotuen perusosan korotusta. Kannatankin lämpimästi tätä Sarkkisen ehdotusta, jolla tukisimme pienituloisten toimeentuloa vaikeassa maailmantilanteessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

14.36 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tammikuussa bensinin hinnasta noin 60 prosenttia oli jo veroa ja dieselin hinnasta 50 prosenttia veroa. Arvonlisäveroa maksetaan polttoaineen koko hinnasta, myös polttoaineverosta, ja tätä kansalaisten on vaikea hyväksyä. Verotetaan veroa, ja Suomessa yksi suurimmista verokertymistä onkin näistä polttoaineveroista. Kysyisinkin hallitukselta: miksi tälle asialle ei tehdä mitään?

Monessa maassa on lähdetty tukemaan kuluttajia polttoaineen hinnassa alentamalla veroa tai jopa poistamalla arvonlisävero väliaikaisesti. Ruotsissa 1,3 miljardia euroa osoitet-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

tiin liikenteen verojen helpottamiseen autoilijoille. Arvoisa ministeri, te olette sanonut, että te ette voi tehdä mitään. Eikö siellä hallituksessa tosiaan voi tehdä mitään? Ymmärrätkö te, etteivät ihmiset nyt selviä, jos te ette alenna veroja? Ja toisekseen, jos te alennatte veroja, niin ihmiset ajavat enemmän [Puhemies koputtaa] ja se ei niin paljon tunnu valtion kassassa, koska se raha tulee takaisin toista kautta. [Satu Hassi: Ja pahentaa Venäjäriippuvuutta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Kauma.

14.38 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin vielä hiukan tätä Fennovoima-keskustelua siinä mielessä, että nythän tosiaan lehtitietojen mukaan Pyhäjoella Hanhikiven alueella edelleen ne rakennustyöt jatkuvat ja tähän hankkeeseenhan on mennyt jo satoja miljoonia euroja. Tässä tuotiin esiin sellainen vaihtoehto, että käytettäisiin japanilaista teknologiaa tässä reaktorin korvaajana. Sehän oli meillä yhtenä vaihtoehtona silloin, kun tästä tehtiin päätöstä aikanaan Rosatomin hyväksi. Siinä olivat muun muassa hintakysymys ja tehokysymys, minkä takia tätä japanilaista ei valittu.

Itse olen kuullut, että tällainen italialais-kanadalainen konsortio on yksi, jota on käytetty Euroopassa eri maissa. Kysyisinkin nyt teiltä, ministeri: miten mahdollisena tai jopa todennäköisenä pidätte sitä, että omistajat ehkä sitten kuitenkin kääntyisivät jonkin muun reaktoritoimittajan, länsimaisen reaktoritoimittajan, puoleen, jotta tätä hanketta voitaisiin jatkaa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mattila.

14.39 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan sota pakottaa meidät miettimään monenlaisia ja monipuolisia keinoja, miten voisimme lisätä omavaraisuutta sähköntuotannon suhteen. Saatamme joutua miettimään myös kertaalleen haudattujen hankkeiden uudelleenavaamista. Yksi sellainen on Kollaja. Mitä mieltä ministeri on tämän hankkeen uudelleenavaamisesta? Ja voidaanko maassamme ylipääntänsä lisätä vesivoimalla tuotettua sähköä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Suomela.

14.39 **Iiris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin maailmanmarkkinoita järkytti korona ja nyt Ukrainan sota. On selvää, että emme voi jättää pienituloisia yksin tämän kriisin keskellä. Tähän vihreät ovatkin esittäneet laajaa keinovalikoimaa, muun muassa suoraa tukea pieni- ja keskituloisille, etenkin syrjäseudulla asuville suomalaisille. Myös olemassa olevaa sosiaaliturvaa voitaisiin korottaa ja tuloverotusta keventää. Keinovalikoimaa siis on. Tätä voitaisiin hyvin ottaa käyttöön.

Samalla on kuitenkin syytä tunnistaa, että energiariippuvuuden jatkaminen Venäjästä ei ole hyvä idea. 90 prosenttia Suomeen tuotavasta öljystä tulee tällä hetkellä Venäjältä, ja selvää on, että tälle on löydettävä vaihtoehtoja, sillä muuten jatkamme Putinin julman hyökkäyssodan rahoittamista. Yksi vaihtoehto löytyy biopolttoaineista, varsinkin bio-kaasusta, jonka tuotanto tuo paljon kaivattuja lisätuloja maatalousyrittäjille. Samalla se tuo mahdollisuuksia kotimaisten lannoitteiden tuotantoon ja helpottaa myös venäläisestä energiasta [Puhemies koputtaa] eroon pääsemistä. [Petri Huru: Ja lisää kustannuksia!]

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Peltokangas.

14.40 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun katsoo hallituksen tiedotustilaisuuksia, niin niissä usein puhutaan, että pitäisi päättää asioista nopeasti — mutta ei päätetä. Asiat ovat tärkeitä hallituksen mielestä, huoli on yhteinen, asiat ovat pöydällä, ahdinko on suuri, te kuuntelette tarkalla korvalla — ja tänään ministeri kertoo meille kylmän viileästi, että mitään ei voi tehdä. [Mika Niikko: Ei voi tehdä!] Vihreät täältä kuitenkin heittävät, että vaikka kuinka paljon on keinovalikoimaa, mutta keskustan ministeri toteaa, että mitään ei voida tehdä. Onko siis viestinne ihmisille, että polttoaineiden hintoihin ei ole mitään tehtävissä, kuten äsken saimme ymmärtää? Kävelettekö te siis tuon vihreän politiikan kanssa samaan avantoon yhä, kun Suomen kansa kärvistelee näillä hinnoilla ja katsoo, tekeekö hallitus mitään? Ei! Ilmastotoimiin lapataan rahaa, mutta kansan ostokyvystä viis veisataan. Vastatkaa, ministeri: Teettekö te tälle asialle jotain? Jos teette, niin mitä te teette? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Multala. [Välihuutoja vihreiden ja perussuomalaisten ryhmistä] — Edustaja Multalalla on puheenvuoro.

14.42 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan vielä Fennovoimasta. Kaikki me tiedämme ja ministerikin on todennut, että hankkeella ei ole edellytyksiä edetä sellaisena kuin se tällä hetkellä on, venäläisessä omistuksessa tai venäläisellä ydinvoimalla. Valtioneuvosto on teettämässä asiasta turvallisuusselvityksen. Osaattekko kertoa sen aikataulusta? Kun me kaikki jo arvaamme varmasti sen turvallisuusselvityksen lopputuloksen, voisiko yksi ratkaisu olla se, että valtioneuvosto toteaa sen jälkeen, että periaatepäätöksen ehdot eivät ole enää voimassa ja tämä hanke ei voi edetä?

Toinen kysymykseni liittyy edustaja Grahn-Laasosenkin kysymykseen luvituksesta. Tänään kuulumme, että maankäyttö- ja rakennuslaki ei ole etenemässä sellaisena kuin sen oli alun perin tarkoitus edetä, eli sujuvoittaa, yksinkertaistaa kaavoitusta ja luvitusta. Mitä muita keinoja nyt olisi? Voisiko yksi keino olla esimerkiksi näissä merkittävissä energia-hankkeissa rajoittaa muutoksenhakua yhteen asteeseen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Saramo.

14.43 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, me rahoitamme Putinin sotaa Euroopassa sadoilla miljoonilla joka päivä [Sanna Antikaisen välihuuto] öljyä ja kaasua ostamalla, ja lähes kaikki alkavat ymmärtää, että tästä pitää päästä eroon. Perussuomalaisten kanta tosin tuntuu vaihtuvan joka viikko. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Leena Meri pyytää vastauspuheenvuoroa]

Paras, tehokkain keino energianpuutteeseen on tietysti säästää energiaa. Koska liikenne on se pahin energiasyöppö, joka on ollut eniten kasvussa, niin silloin kaikkein suurin teko, mitä me voidaan tehdä, on siirtää liikkumista raideliikenteeseen. Siellä, missä on joukkoja, siellä on oltava toimiva joukkoliikenne. Kiitänkin hallitusta lisätalousarvion 30 miljoonan joukkoliikennetuesta, jonka avulla voidaan esimerkiksi lipunhintoja pitää kohtuullisina, jotta ihmiset sitä joukkoliikennettä käyttävät silloin, kun se on vaihtoehto.

Mutta tietysti harvaan asutuilla alueilla jatkossakin auto on se tehokkain liikkumismuoto. Tässä nostettiin tämä ministeri Sarkkisen ehdotus kansaneläkeindeksin pikaiseksi ko-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

rottamiseksi, [Puhemies koputtaa] ja vetoan kyllä hallitukseen, että tehdään näitä toimia niille ihmisille, jotka eivät voi muuttaa liikkumistapaansa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

14.44 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Pyrin taas verrattaen nopeasti käymään läpi kiitettävän paljon hyviä kysymyksiä.

Ensinnä, edustaja Mäkelä, tämä japanilainen tekniikkahan oli tosiaan jo esillä aiemmassa, ja yhteistyö sinne totta kai on mahdollista. Se riippuu aina omistajasta. Valtiohan ei voi määrätä omistajia, että te teette sinne suuntaan. Varmasti on hyvää teknologiaa, on hyvää teknologiaa, että sen puoleen. Pienydinvoimat tulevat uudessa ydinvoimalaissa mukaan, eli se on siellä uudistuksessa.

Sitten, edustaja Wallinheimo, tästä elvytyspaketista, voisiko sillä sitten tämän Fennovoiman ulkomaisen omistajan tietyllä tavalla ostaa pois. Nyt vähän kaikkiin näihin, jotka liittyvät tähän Hanhikiveen: nämä ovat omistajien asioita. Kyse on siitä, haluaako tämä 34 prosenttia omistava yhtiö myydä. Minä mielelläni ottaisin sen kyllä suomalaiseen omistukseen. Ja kukaan meistä, väitän, tässä salissa ei tiedä, minkälaiset osakkuussopimukset ovat yhtiössä sisällä. Tämäkin kannattaa ottaa huomioon, kun näistä puhutaan, mutta me emme voi mennä määräämään teidän myyntiä — valitettavasti. Veikkaan, että tuolla on armeija — huono termi tähän kyllä — kansainvälisiä juristeja, jotka seuraavat tätä tilannetta ja ovat valmiita tuomaan apua, jos näitä osakkuussopimuksia mennään kyseenalaistamaan tai rikokseen.

Honkonen, sahatoiminta Suomeen — erittäin mielenkiintoinen kysymys: onko potentiaalia? Totta kai mennään sitten kustannustasoihin, mutta mikäli tällainen näin kova kauppasulku tietyllä tavalla on sektorilla, niin en ihmettele, vaikka olisi halukkuutta siirtyä sitten Suomen puolelle.

Tässä Said Ahmed kysyi indeksitarkistuksesta — tässä tuli useampikin. Tämä ei sinänsä kuulu tänne minun puolelleni, mutta selkeää on, että kyllä tämä ihmisten kustannustasoa tulee nostamaan merkittävästi ihan kautta linjan.

Edustaja Niikko kysyi polttoaineverosta. Polttoainevero on tietysti aina yksi kohde. Polttoaineveron kautta se menee kaikille. Me ei pystytäkään kohdentamaan sitä millään tavalla. Se on tietysti ihan hyväkin, mutta toisaalta se on ehdottomasti kallein tapa — aivan ehdottomasti kallein tapa. [Mika Niikko: Mutta voisiko sitä alentaa? — Leena Meri: Edes väliaikaisesti?]

Edustaja Kauma kysyi myös tästä Hanhikivestä. Italialais-kanadalainen konsortio on tiedossa. Kääntyisivätkö omistajat? Jos te saatte käännettyä tämän 34 prosentin omistajan sille kannalle, niin varmasti ihan hyvä — epäilen.

Sitten edustaja Mattila kysyi Kollajasta: erittäin vaikeaa, ja jos olen ymmärtänyt, niin aiemmat toimijat ovat luopuneet siitä hankkeesta. Toki nyt, niin kuin aloitin esittelypuheen vuoroni, energialaput on käännetty aika lailla eri asentoon.

Edustaja Suomela kysyi biokaasusta. Me olemme juuri laajentamassa biokaasun jakeluverkoston tukia.

Sitten, edustaja Peltokangas, me voidaan mennä vaikka katsomaan tuolta pöytäkirjoista: minä en ole sanonut täällä, että ei ole keinoja. Päinvastoin sanoin, että meillä on olemassa tapoja, joista luettelini jakeluvelvoitteen ja kustannustuet. [Välihuutoja perussuomalais-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

ten ryhmästä] Se on totaalisesti eri asia kuin se, että te annatte väärää todistusta siitä, että minä olen sanonut, että ei ole keinoja. [Mauri Peltokangas pyytää vastauspuheenvuoroa]

Sitten, edustaja Multala: siinä tilanteessahan, että periaatepäätös [Hälinää — Puhemies koputtaa] ei olisi voimassa, periaatteessa periaatepäätös pitää palauttaa tänne eduskuntaan, koska kyseessä on eduskunnan periaatepäätös ja ainoastaan eduskunta voi sen tehdä.

Edustaja Saramo viittasi näihin indekseihin, joihin jo aiemmin vastasin. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 29/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan järkyttävien tapahtumien valossa kaikki muut asiat ovat pieniä, mutta niitäkin joudumme täällä käsittelemään. Tällä nyt esittelemälläni asialla on kuitenkin eräs yhteys jopa Ukrainan tilanteeseen, vaikka tämä on valmisteltu jo aikaisemmin. Nimittäin tässä on osaltaan kysymys välttämättömistä kipulääkkeistä, jotka meillä kuuluvat huumausainevalvonnan piiriin, mutta tällaisten lääkkeiden saaminen esimerkiksi katastrofi-alueelle on ollut monimutkaisen lupamenettelyn takia hankalampaa. Tätä menettelyä sujuvoitetaan. Tämä esitys on siis tehty jo aikaisemmin, mutta se myös tässä tilanteessa auttaa. Halusin sen takia tämän asian ensimmäiseksi sanoa.

Meillä on huumausaineissa kaiken kaikkiaan 52 pykälää, ja tässä nyt ehdotetaan muutoksia 14:ään niistä. Osa on teknisiä, esimerkiksi sentyyppisiä, niin kuin jokainen ymmärrämme, että nimi Elintarviketurvallisuusvirasto muutetaan nimeksi Ruokavirasto, tai jos meillä sanotaan, että tietty lupa on yksityishenkilöillä ja oikeushenkilöillä, niin ei tarvitse enää erikseen sanoa ”ja yliopistoilla”, koska yliopistot ovat oikeushenkilöitä.

No, pelkästään näin muodollisista, teknisistä asioista tässä ei ole kysymys, vaan tässä monella tavalla, itse asiassa useassa pykälässä, jotka liittyvät lupiin, valvontaan, menettelyä sujuvoitetaan ja selkeytetään, tietyiltä osilta jopa tiukennetaan. Eräät sellaiset lääkkeet, jotka ovat psykiatrisia lääkkeitä ja joita on joissain lääkevalmisteissa, tulevat nyt hieman tiukemman valvonnan piiriin, mutta kuitenkin tavalla, joka ei haittaa niiden oikeaa, tarkoituksenmukaista käyttöä.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

Tässä on näiden lupa-asioiden ohella, joihin useimmat pykälät liittyvät, kysymys myös siitä, että tietyt huumaimistarkoituksessa käytettävät kasvijauheet, -rouheet ja -valmisteet, jotka sisältävät DMT:tä, määriteltäisiin huumausaineiksi. DMT on nimittäin hallusinogeeni, joka on määritelty kansainvälisesti huumausaineeksi. Nykytilan ongelma kasveissa, jotka sisältävät luonnostaan DMT:tä, on ollut, että niitä ei ole oikeuskäytännössä pidetty huumausaineina, vaikka DMT kemiallisena yhdisteenä onkin määritelty huumausaineeksi. Tästä on seurannut, että esimerkiksi Mimosa hostilis -kasvin juurikaarnaa, jota käytetään hallusinogeeninä, on saanut tuoda Suomeen. Tällä muutoksella pyritään nyt siis ehkäisemään näiden tällaisten lain kiertämiseen tarkoitettujen kasvijauheiden, -rouheiden ja -valmisteiden maahantuontia ja käyttöä.

En tämän perusteellisemmin nyt käy näitä yksityiskohtaisia muutoksia läpi. Täytyy sanoa, että tämä on teknisesti ja juridisesti aika vaativaa lainsäädäntöä, ja kun olen siihen nyt itseäni perehdyttänyt, niin kyllä siinä joutuu kynää vieressä pitämään, että ymmärtää, mikä vaikuttaa mihinkin, varsinkin kaikkeen, mikä liittyy tähän lupasäädäntöön. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

14.52 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Käsillä oleva lakiesitys tuli tänään sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyyn. Asiantuntijakuulemisessa kävi ilmi lausunnonantajien hyvin yhteneväinen kanta pitää lakiesitystä kannatettavana.

Kasvikunnassa on kasveja, jotka sisältävät luonnostaan dimetyylitryptamiinia eli DMT:tä, joka on hallusinogeeni. Vaikka oikeuskäytännössä DMT on määritelty kansainvälisesti huumausaineeksi, eivät kuitenkaan luonnostaan DMT:tä sisältävät kasvit ole olleet huumausaineita. Tämän johdosta esimerkiksi Mimosa hostilis -kasvin juurikaarnaa on saanut tuoda Suomeen, kuten ministeri tuossa äsken kertoi.

Lakiesitys ehdottaa, että huumautumistarkoituksessa käytettävät kasvijauheet, -rouheet ja -valmisteet, jotka sisältävät DMT:tä, määriteltäisiin huumausaineiksi. Tämän myötä niitä tulisivat koskemaan huumausainelaissa säädetyt yleiskiellot.

Kansanterveyden näkökulmasta katsottuna lakiesitys on kannatettava. Kuten Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos toteaa omassa lausunnossaan, lainmuutoksella pyritään ehkäisemään huumausaineiden lisääntynyttä tarjontaa, sillä lisääntynyt tarjonta johtaa usein lisääntyneeseen kysyntään. THL:n mielestä huumausaineiden saatavuuden vähentäminen on Suomessa keskeinen päihteidenkäyttöä ja siitä johtuvia haittoja vähentävä keino.

Ymmärrän ajatuksen yhteneväisyyden esimerkiksi tarkasteltaessa sitä kehitystä, mikä on nähty tupakoinnin vähenemisenä Suomessa. Kun savukkeiden ostamisesta ja niiden polttamisesta on tullut hyvin kontrolloitua, on tupakointi vähentynyt merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana. Tätä voi pitää yksinomaan hyvänä asiana niin tupakoimattomien kuin tupakoitsijoiden näkökulmasta.

Käsittelyssä oleva lakiesitys haluaa rajoittaa DMT-huumausaineen saatavuutta siten, että huumausaineeksi määriteltäisiin huumautumistarkoituksessa käytettävät kasvijauheet, -rouheet ja -valmisteet, jotka sisältävät DMT:tä. Myös sisäministeriön näkökulmasta lakiesitys on kannatettava, sillä se parantaa viranomaisten mahdollisuuksia estää, paljastaa ja tutkia huumausainerikoksia. Vaikka poliisi kohtaa työssään harvoin juuri DMT:tä ja sitä sisältäviä kasvijauheita tai -rouheita tai muita valmisteita eikä lailla sen voimaan tullessa ole resurssivaikutuksia poliisin työhön, voi lakiesitystä pitää kannatettavana, koska se edistää kansanterveyttä. Poliisiviranomaisen näkökulmasta on myös tärkeää poistaa nykyi-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

seen säätelyyn liittyvää sellaista epäloogisuutta ja oikeusepävarmuutta, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti esimerkiksi rikoksen ennaltaestämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen ja huumausainevalvontaan yleisemminkin.

Arvoisa puhemies! Pidän lakiesitystä varsin kannatettavana. Olen tyytyväinen muutenkin hallituksen huume- ja päihdepoliittisiin linjauksiin, joista käy ilmi kyseisten aihealueiden viranomaisten ja asiantuntijoiden kuuleminen herkällä korvalla. Meidän on myös tärkeää viestiä maana, mikä on suhtautumisemme huumausaineisiin. Porsaanreiät on tilkittävä silloin, kun sellaisia havaitaan olevan, ja siitä myös tässä lakiesityksessä on kyse.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Heinonen.

14.56 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Oikeastaan ajattelin, että tulen tähän kohtaan käyttämään puheenvuoron, sillä oman eduskuntaurani aikana olemme lukuisia kertoja näitä erilaisia huumausaineiden lisäämisiä lainsäädännössä käsitelleet, ja hieman on tullut sellainen tunne, että joko me lainsäätäjät olemme aina askeleen perässä tai sitten käyttäjät ja tekijät ovat askeleen edellä. Ehkä kummastakin on jollain tavalla kyse.

Muistan, kun jo muutamia vuosia sitten kuuntelin erästä haastattelua, jossa kerrottiin, että keskusrikospoliisin rikostekninen laboratorio testasi kaiken kaikkiaan lähes 18 000 näytettä tai näyte-erää pelkästään sen takia, että niistä haluttiin tutkia lähinnä ulkomailta, Kiinasta tulleita lähetyksiä, mitä näissä lähetyksissä on. Muutaman vuoden sisällä, vajaassa kymmenessä vuodessa, määrä oli kasvanut 50 prosentilla, eli tämä kehitys on ollut erittäin hurjaa. Se kuvaa nimenomaan huumeiden käytön moninaistumista. Voisi todeta, että kun ehkä ennen tilanne oli vähän sensuuntainen, että huumeidenkäyttäjät joko polttivat kannabista tai pistivät heroiniä tai amfetamiinia, niin nyt sitten otetaan erilaisia nieltäviä lääkkeitä ja tilataan niitä usein myös netistä ja yleensä Kiinasta. Ja nämä lähetykset eivät läheskään aina edes sisällä sitä, mitä on kuviteltu sieltä ostettavan.

Oikeastaan, kun tässä kokonaisuudessa jälleen päivitetään tätä listaa ja otetaan uusia aineita tähän mukaan, oma huoleni on se, että me olemme koko ajan auttamattomasti tässä juoksussa perässä. Niin kuin edellä puhunut edustajakollegakin toi esiin, että porsaanreiät pitää pystyä tilkitsemään ja sulkemaan, niin vähän tuntuu siltä, että tähän ei pystytäkään koko ajan kun yksi suljetaan, niin jokin toinen aukko on jo auennut ja jotain uutta on tulossa.

Ei minulla tähän ole vastausta. Täällä on entisiä poliiseja, jotka ovat näiden asioiden ympärillä joutuneet työtä tekemään. En tiedä, onko heilläkään siihen ratkaisuja, mutta kysyisin, onko ministerillä siihen ratkaisua. Millä tavalla me voisimme olla tässä enemmän etunojassa näiden uusien ainesosien ja huumeina käytettävien aineiden tien tilkitsemisessä ja estämisessä, kun kerran usein tässä käy niin, että yhä nuoremmat, kun se on niin helppoa, tilaavat niitä netistä? Tarinat voivat olla hyvinkin toisenlaisia kuin se totuus on, ja se aine, mitä sieltä tulee, on usein ihan jotain muuta kuin ehkä on annettu ymmärtää. Usein vahinko on tapahtunut ensimmäisen kerran jälkeen.

Huumepoliisi tekee tässä sektorissa hyvää työtä, kuten myös meidän Tullimme, mutta se on hieman sellaista perässä juoksemista. Mitä uusia muuntohuumeita tulee markkinoille, sitä emme tiedä, ja näitä näyttää koko ajan tulevan yhä lisää.

Muistan silloin tuosta aiemmasta uutisesta, että siinä todettiin, että tuntuu siltä, että oikeastaan vain taivas on rajana siinä, mitä voi syntetisoida — keskusrikospoliisin Erkki Sip-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

poli sen silloin totesi — ja valitettavasti taivas on aika monella näiden jälkeen myös kohteena.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

15.00 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén: Arvoisa puhemies! Kiitän tässä edustajia Mattila ja Heinonen viisaista puheenvuoroista, jotka kuuntelin todella tarkkaan.

Edustaja Heinosen puheenvuoroon liittyy kysymys, että millä muulla tavalla kuin juoksemalla perässä tämän lainsäädännön säätämisen kanssa me voisimme olla ajan tasalla ja jopa edellä. Voidaan sanoa, että kyllä tämä askarrutti minuakin, kun sain perehdytyksen tähän lakiin, koska tässähän nyt tavallaan on kaksi asiaa lainmuutoksessa yhtä aikaa. Siellä on tämä DMT, ja sitten siellä on tämä lupahallinnon muuttaminen ja sujuvoittaminen. Ja kas kun ei kukaan kysynyt, miksi tässä ei säädetä hampusta. No, se on tulossa syksyllä, koska siihen liittyvällä lausuntokierroksella kävi ilmi, että siihen liittyy eräitä vaikeuksia, joita ei pystytty tähän saamaan. Ehkä ratkaisu voisi olla se, että me pystyisimme enemmän erottamaan toisistaan nämä muodollis-hallinnollis-juridiset seikat, joita tässäkin käsitellään, esimerkiksi juuri Tullilaboratorion tai Fimean tai apteekkien osalta, ja sitten keskittymään ihan tähän, voisiko sanoa, Heinosen esille nostamaan asiaan, jossa me otamme sitten kantaa mahdollisimman nopeasti aina kulloisenkin tiedon valossa niihin huumehaasteisiin, joita meillä on. Eli valmistelisimme näitä sillä tavalla erillään, jolloin tämä voisi olla nopeampitahtinen tapa. — Kiitoksia. [Timo Heinonen: Kiitos!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 241/2021 vp

Toimenpidealoite TPA 44/2021 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Mennään yleiskeskusteluun. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Meri.

Keskustelu

15.02 Leena Meri ps (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Onko tämä viisi minuuttia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kymmenen minuuttia on valiokunnan mietinnön esittely.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

Aha, selvä, sitten pystyn puhumaan rauhassa. Kiitos, en muistanut.

Saatavien perinnästä annettu laki sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä erityisesti kuluttajasaatavien perinnästä. Koronaviruspandemian vuoksi lakiin on väliaikaisesti lisätty aiempaa yksityiskohtaisempia säännöksiä myös muiden kuin kuluttajasaatavien eli yrityssaatavien perinnästä kohtuullisen kulutason turvaamiseksi. Nämä nyt voimassa olevat säännökset ovat voimassa huhtikuun loppuun asti.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että aiempaa yksityiskohtaisempia säännöksiä muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluista ja perinnän aikarajoista sisällytetään perintälakiin nyt pysyvästi. Tarkoituksena on saada nämä pysyvät muutokset voimaan 1.5.22 alkaen, jolloin tämä yksityiskohtaisempi sääntely pysyy yhtäjaksoisesti voimassa eikä lyhytaikaisesti palata siihen aiempaan ja soveltamaan silloin aiemmin voimassa olleita säädöksiä.

Lakivaliokunta on mietinnössään päätenyt siihen, että se kannattaa yritysvelallisten aseman parantamista pysyvin lainmuutoksin, sillä perintäkulujen määrässä on ennen väliaikaisia lainmuutoksiakin esiintynyt huomattavia eroja ja kulut ovat voineet olla hyvinkin suuria. Väliaikaisten lakien voimassaoloaikana kohtuullinen kulutaso on pystytty turvaamaan aiempaa paremmin. Lakivaliokunta puoltaa perintäkuluja koskevia ehdotuksia muutumattomina, sillä ehdotetuissa säännöksissä on kokonaisuutena arvioiden otettu tasapainoisesti huomioon sekä velallisen että velkojen ja perintäalan edut.

Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan sekä kuluttaja- että yrityssaatavien perintään lainmuutoksia, joilla pyritään mahdollistamaan sähköiset toimittamistavat nykyistä laajemmin. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa näkemykset kuluttajasaatavien perinnän osalta olivat erisuuntaisia. Osa toivoi sallivampaa, osa tiukempaa sääntelyä kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan. Valiokunta kuuli huolellisesti asiantuntijoita ja päätyi tukemaan hallituksen esityksessä ehdotettua ja katsoo, että siinä on onnistuttu tasapainoisesti ottamaan huomioon yhtäältä digitalisaation edistäminen sekä toisaalta velallisen oikeusturvanäkökohdat.

Lakivaliokunta pitää sähköisten toimittamistapojen käyttömahdollisuuksien lisäämistä saatavien perinnässä lähtökohtaisesti kannatettavana, mutta oikeusturvanäkökohtien vuoksi on pitänyt aiheellisenä, että sähköisten toimittamistapojen käyttöä lisätään kuluttajasaatavien perinnässä yrityssaatavia varovaisemmin. Sääntely on tiukempaa ottaen huomioon, että kyse on saatavan perimisestä kuluttajalta. Vapaaehtoista perintää seuraa oikeudellinen perintä.

Oikeusturvanäkökohtien vuoksi valiokunta on pitänyt perusteltuna perusteluissaan ja mietinnössä tarkemmin perustelluin ja avatuin näkökohdin edellyttää velallisen nimenomaista suostumusta perintäkirjeen sähköiseen toimittamiseen samoin kuin suostumuksen määräaikaaisuutta — tästäkin oli erilaisia näkökohtia — siten kuin hallituksen esityksessä on ehdotettu, eli päädyimme tukemaan tätä määräaikaaisuutta. Kuulemisissa jotkut toivoivat, että se olisi voinut olla pysyväkin, mutta valiokunta katsoi, että on erittäin hyvä, että suostumus ja tahtotila määräaikaaisesti tulee katsottua aina uudelleen ja ihminen voi silloin miettiä, haluaako toimia näin.

Sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia tulee kuitenkin valiokunnan mielestä jatkossa seurata tarkoin ja kokemusten valossa arvioida mahdollisia tarkistustarpeita. Hallituksen esityksessä on otettu huomioon edunvalvojan oikeus pyynnöstä saada velallista koskevat maksuvaatimukset kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, mutta valiokunta ehdottaa sääntelyä täydennettäväksi läheisen tiedonsaantioikeuksien parantamiseksi siten, että sama

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

oikeus on myös edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitettulla valtuutetulla, joka edustaa täysi-ikäistä velallista tämän taloudellisissa asioissa.

Valiokunta on yksimielisessä mietinnössään esittänyt päätösehdotukseksi, että eduskunta hyväksyisi muuttamattomina hallituksen esitykseen sisältyvät 2—4. lakiehdotukset, eduskunta hyväksyisi muutettuna tähän esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen ja eduskunta hylkäisi toimenpidealoitteen 44.22.1, joka valiokunnan perusteluiden mukaan tulee toimenpidealoitteena täytettyä tässä lakiesityksessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Soinikoski.

15.08 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Olen täällä salissa ilmaissut useasti huoleni suomalaisten kasvaneesta velkaantumisesta, joka on johtanut maksuhäiriömerkintöjen ja maksukyvyttömyyden lisääntymiseen. Suomalaisten lisääntyneeseen ylivelkaantumiseen ovat syyä erityisesti kasvanut lainanotto, pikavipit ja perintäkulut.

Tämän lakiesityksen tarkoituksena on kohtuullistaa perintäkuluja ja yhdenmukaistaa aihepiiriin liittyviä käytäntöjä. Perintälain tarkempi sääntely on tärkeä askel kohti oikeudenmukaisempia rahoitusmarkkinoita. Liian usein perintä- tai ulosottokulut aiheuttavat velka kierteen, joka johtaa syvempiin henkilökohtaisiin talousongelmiin. Tämän takia pidänkin esitettyä lakia tarpeellisena, tarkoituksenmukaisena ja kaivattuna lisänä, jolla hillitään suomalaisten maksuongelmia ja edistetään velallisten oikeusturvaa. Yhdenkään suomalaisen maksuvaikeudet eivät saa johtua kohtuuttomista perintä- tai ulosottokuluista tai kohtuuttoman lyhyistä maksuajoista. 90-luvun laman epäonnistumiset eivät saa toistua.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksellä säädetään muista kuin kuluttajasaatavista veloitetavien kulujen ja velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääristä. Samalla ehdotetaan rajoituksia sille, kuinka monesta perintätoimesta saa vaatia korvauksia. Perintäkulujen enimmäismäärät ovat saaneet kritiikkiä jonkin verran. Lakiesitys on kuitenkin lähtenyt heikomman puolustamisesta. Tämän takia enimmäismäärät on haluttu säätää velanmaksajan kannalta riittävän kohtuulliselle tasolle. Lakivaliokunta toteaa mietinnössään enimmäismäärän olevan sellaisella tasolla, että se edelleen kannustaa maksamaan velan ajoissa mutta silti huomioi nykyistä paremmin velanmaksajan aseman. Esitys on tältä osin siis tasapainossa sekä velkojan että velanmaksajan näkökulmasta. Tämä balanssi on tärkeä perintätoiminnan yleisen hyväksyttävyyden ja oikeudenmukaisuuden kannalta.

Arvoisa puhemies! Edellisessä määräaikaisen perintälain käsittelyssä lakivaliokunta kiinnitti erityistä huomiota perinnän määräaikoja koskeviin säännöksiin. Valiokunta kantoi etenkin huolta määräaikojen pituudesta suhteessa kirjepostin toimitusvarmuuteen ja nopeuteen Suomessa. Nyt tämä valiokunnan huoli on huomioitu perintälaissa. Jatkossa maksuistutuksen määräaika pidennetään seitsemästä päivästä kymmeneen ja tratan protestiaika kymmenestä päivästä kahteen viikkoon. Esitys myös huomioi paremmin kirjepostin ja sähköisen toimituksen eroavaisuudet, sillä sähköinen toimitus on usein kirjepostia nopeammin asiakkaan saatavilla. Tämä on oikeudenmukaista, sillä velalliset eivät saa joutua eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, käyttävätkö he sähköisiä palveluita vai kirjepostia. Lakivaliokunta myös painotti, ettei asiakasta saa painostaa siirtymään sähköiseen laskutukseen.

Jokaisen ihmisen oikeusturva perintä- ja ulosottotilanteessa on turvattava. Siihen tämä lakiesitys antaa nykyistä paremmat valmiudet.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Talvitie on poissa. Edustaja Mäkelä.

15.11 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen lähetekeskustelussa toin esille, että on hyvä asia, että myös yrityksiin ja erityisesti pienyrityksiin ja henkilöyrityksiin laajennetaan tällaisia velan perimisen kohtuullistamisesityksiä, joita on aiemmin ollut käytössä kuluttajapuolella. Monessa tilanteessa on veteen piirretty viiva, onko joku henkilö vai henkilöyritys. Voi olla yhden hengen yrityksiä, jotka tekevät osa-aikaista yritystoimintaa. Ei voi olla niin, että oikeusvaltiossa näiden saatavien perintä olisi mielivaltaista ja kulut olisivat sattumanvaraisia, vaan niiden täytyy olla ennakoitavia ja perustua todellisiin kuluihin. On myös niin, että pienen yrityksen mahdollisuudet näiden velkajärjestelyjen suhteen ovat paljon pienemmät kuin isojen yritysten, joilla on lakiosastot näitä asioita hoitamassa. Eli siinä mielessä on suotavaa, että valtiolta tulee lainsäädännöllä erityisesti näitä pieniä yrityksiä vastaan.

Korona-aikana on tullut paljonkin tällaisia hyviä oivalluksia lakimuutoksista, parannuksista, kohtuullistamisista, joiden soisi tulevan myös pysyvämpään lainsäädäntöön — monia muitakin asioita kuin tämä sinänsä kannatettava lakiesitys, jota valiokunta on mielestäni käsitellyt laajasti ja asianmukaisesti.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 241/2021 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain kumoamisesta ja poliisin hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 217/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 217/2021 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilun voimassaolon jatkamista koskeväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 17/2022 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 2/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Mennään yleiskeskusteluun, ja mietinnön esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Pekonen.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

Keskustelu

15.14 Aino-Kaisa Pekonen vas (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan kuntakokeilulain voimassaoloa jatkettavaksi 31.12.2024 asti, jotta TE-palveluiden järjestämisestä kuntapohjaisesti voidaan saada lisää kokemuksia, jotka ovat tarpeen valmisteltaessa TE-palveluiden pysyvää siirtoa kuntiin. Maaliskuun 2021 alussa voimaan tullut työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettu laki on nykyisellään voimassa 30.6.2023 asti. Kyseisellä lailla TE-toimistojen tehtäviä on siirretty kuntien vastuulle.

Lakimuutoksen valmistelussa on esityksen mukaan ilmennyt myös eräitä muita muutostarpeita, joiden toteuttamista ehdotetaan samassa yhteydessä.

Hallituksen esityksen mukaan kuntakokeilun jatkamisella mahdollistetaan työllisyyden hoidon palvelumallien kehittäminen edelleen vuosien 2023 ja 2024 aikana ennen TE-palveluiden järjestämisen pysyvää siirtoa. Jatkamalla kuntakokeilua TE-palveluiden asiakkaat voidaan säästää tarpeettomilta siirroilta valtion ja kunnan toteuttamien TE-palveluiden välillä. Lisäksi TE-toimistojen henkilöstö säästyy ylimääräisiltä siirroilta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa useampi taho nosti esille työllisyyden kuntakokeilujen resursseihin liittyviä näkökohtia. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta viittaa tältä osin aiemmin antamaansa mietintöön, jossa valiokunta muun muassa toteaa pitävänsä välttämättömänä, että kokeilun toimeenpanon asianmukaisesta resursoinnista huolehditaan. Resursoinnin riittävyyttä on tarpeen arvioida määräajoin, jotta työnhakijoiden lakisääteisen palvelun toteutuminen ei vaarannu. Mahdolliset lisäpanostukset työllisyyden hoitoon on jaettava tasapuolisesti kokeilukuntien ja työ- ja elinkeinotoimistojen kesken ja huomioiden tapahtuvat muutokset.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää lisäksi tärkeänä, että kokeilualueen kuntien ja työ- ja elinkeinotoimistojen yhteistyö sujuu joustavasti siten, että henkilöstö- ja muita resursseja hyödynnetään tehokkaasti. Valiokunta painottaa palveluiden saatavuuden osalta aiemmin esittämiään huomioita siitä, että kuntakokeiluun liittyy mittavia henkilöstö- ja toimivaltamuutoksia, jotka vaikuttavat siihen, miten ja millaista palvelua niin kuntakokeiluun osallistuvat kuin sen ulkopuolella olevat asiakkaat saavat. Valiokunta tähdentää asiakkaan näkökulmaa ja toteaa, että vaikka kokeilussa jonkinasteinen ero palvelutarjonnassa on hyväksyttävä, on tärkeää varmistaa kaikkien kokeilun kohderyhmään kuuluvien ja työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaiden riittävä palvelu.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esityksen.

Arvoisa puhemies! Tämä mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Koskela.

15.17 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksellä halutaan pidentää työllisyyden edistämisen kuntakokeilua aina vuoden 24 loppuun asti. Nykyisellään laki on voimassa vuoden 23 kesäkuun loppuun asti, ja kokeilun tavoitteena on lopulta siirtää TE-palvelut kuntien vastuulle. On hyvä, että työttömiä ei siten tulla väliaikana pompot-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

tamaan kuntien ja TE-palveluiden välillä. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta puoltaa yksimielisesti lain hyväksymistä hallituksen esityksen mukaisesti.

Valiokunta muistuttaa aivan oikein siitä, että kokeilun asianmukaisesta resursoinnista pidetään huolta. Olemme nähneet aivan liikaa hyvää tarkoittavia lakiesityksiä, jotka ovat olleet aliresursoituja. Oppivelvollisuus uudistus ja sitova hoitajamitoitus ovat selvimpiä esimerkkejä näistä. Uudistus ilman riittävää resursointia voi tarkoittaa tosiasiaassa tilanteen huononemista.

Tässä yhteydessä haluaisin nostaa esiin myös toukokuussa muuttuvat työllisyyspalvelut. Työnhakijoille on tulossa lisää työnhakuvetoja ja tapaamisia virkailijoiden kanssa. Työpaikkoja pitäisi hakea kuukaudessa neljä kertaa, tai uhkana on työttömyysedun katkeaminen. Uusi malli on pitkälti sama kuin Sipilän hallituksen hetkeksi haudattu aktiivimalli. Uudistuksen tavoitteena on saada 9 500 uutta työllistä. Tähän ei ilmeisesti lasketa niitä 1 200:aa uutta virkailijaa, jotka työllisyyspalveluihin tullaan sitten tarvitsemaan.

STTK:ssa on laskettu, että työllisyyspalvelujen uudistus lisää kontakteja 150—210 prosenttia, mutta rahoitusta lisätään vain 40 prosenttia — tämä yhtälö ei tule kyllä toimimaan.

Uusi työllisyyspalvelujen malli keskittyy pitkälti uusiin työttömiin, ja kentältä on oltu jo etukäteen huolissaan siitä, että pitkäaikaistyöttömät jäävät syrjään. Riski on erityisen iso ensi vuonna, kun pitkäaikaistyöttömien palvelut siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Tähän asti kunnat ovat vastanneet koko palveluketjusta sen käynnistämisestä alkaen. Löytyykö hyvinvointialueilta riittävää motivaatiota tai osaamista huolehtia pitkäaikaistyöttömistä?

Pitkäaikaistyöttömät hyötyisivät siitä, että heitä ei siirreltäisi kontaktilta toiselle vaan olisi yksi ja sama tuttu luottovirkailija. Jo nyt meillä on ollut ongelmaa, että työllisyyspalveluissa on valtava määrä täysin uutta ja kokemattonta henkilökuntaa. Kyllä TE-palveluissa pitää olla riittävästi kokenutta työvoimaa, joka perehdyttää uudet ja jonka puoleen uudet virkailijat voivat ongelmatilanteissa kääntyä.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti ongelmaa tulee olemaan jatkossakin, kun nämä 1 200 uutta virkailijaa palkataan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Taimela.

15.20 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Tällä vaalikaudella on tehty useampia uudistuksia työllisyyspalveluiden kohdalla, ja se tietysti kävi myös tuossa äskeisessä puheenvuorossa esille. Nyt vuorossa on kuntakokeilulain voimassaolon jatko, ja tämä jatko on tärkeä, jotta TE-palveluiden järjestämisestä kuntapohjaisesti saadaan lisää kokemuksia. Nämä kokemukset ovat äärimmäisen tärkeitä ja tarpeellisia, koska nyt samalla todellakin valmistellaan TE-palveluiden pysyvää siirtoa meillä sinne kuntiin. Toki jatko on mielestäni myös siitä syystä tärkeä, että asiakkaat ja henkilöstö voivat säästyä tarpeettomilta siirroilta.

Sitten mitä tulee tähän valiokuntakuulemiseen, se viesti, mikä tuli useammalta taholta niin näissä valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kuin varmasti myös henkilökohtaisissa viesteissä, joita tuli varsinkin työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan jäsenille, kenties muillekin edustajille, kertoo siitä todellisesta huolesta, joka liittyy resursseihin meidän työvoimapaalveluissa. Ja se kävi tässä äskeisenkin edustajan puheenvuorossa hyvin esille, että kun paljon tehdään työllisyyspalveluiden kohdalla muutostöitä ja lakimuutoksia, niin toki se sitten aina tuo helposti myös lisää työtä ja aiheuttaa paineita näihin resursseihin. Työnha-

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

kijoiden lakisääteisen palvelun toteutuminen ei saa kuitenkaan missään tapauksessa vaarantua, ja mahdolliset lisäpanostukset työllisyyden hoitoon on löydettävä, ja niiden riittävyyttä on tarpeen tietysti määrääjoin arvioida.

Valiokunnassa me tähdensimme vielä tätä asiakkaan näkökulmaa ja totesimme, että vaikka kokeilussa jonkinasteiset erot tässä palvelutarjonnassa on hyväksyttävä ja ne ovat kuitenkin myös realismia, niin on tärkeää varmistaa kaikkien kokeilun kohderyhmään kuuluvien ja työ- ja elinkeinotoimistojen asiakkaiden riittävä palvelu yhdenvertaisesti ja tasavertaisesti. Itse ajattelin, että tämä on tärkeää huomioida ihan jo siitäkin näkökulmasta, että lain henki ja tavoite eivät missään tapauksessa tule täyttymään, ellei tuo käytännön tila toteudu noin kuin valiokunnan mietintötekstissä aivan lopuksi totesimme. Elikkä yhdenvertaisuus ja tasa-arvoisuus ovat tämän lain henki, ja niiden on myös toteuduttava.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 17/2022 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 137/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden Guernseyn kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta tehtyjen pöytäkirjojen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 15/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2022 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Ensin päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 6/2022 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimusten muuttamisesta tehdyistä pöytäkirjoista ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 15/2022 vp tarkoitetut sopimusten muuttamisesta tehdyt pöytäkirjat. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 15/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 29/2022 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden Mansaaren kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta tehtyjen pöytäkirjojen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 16/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 7/2022 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Ensin päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 7/2022 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimusten muuttamisesta tehdyistä pöytäkirjoista ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 16/2022 vp tarkoitetut sopimusten muuttamisesta tehdyt pöytäkirjat. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 16/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain 40 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 4/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 8/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.3.2022 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 23.3.2022 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.26.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola